

ŠOTEK

Uvnitř najdete:

„Chrudim zpívá“
Máme nové knihy
Velikonoční projekt
Pomlázka
Kraslice
Návštěva Muzea dýmek
Mezinárodní den skautů
Soutěž v poznávání

Biologická olympiáda
Exotická zvířata
Den Země
Uklid'me Česko
Čarodějnice
Duben v MŠ
V družině není nuda
Nenechte si ujít...

REGIONÁLNÍ SOUTĚŽ PĚVECKÝCH SBORŮ

V pondělí 3. dubna se naši malí zpěváci účastnili Krajského kola celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů, která se konala v Chrudimi. Paní učitelka Mgr. Lenka Tomášková a její Žluťasci svým výkonem nadchli porotu a umístili se ve své kategorii v krásném stříbrném pásmu. Prosečánek pod vedením paní učitelky Mgr. Dagmar Smělé získal zaslouženě pásmo zlaté a Zvláštní cenu za hlasovou kulturu.

Gratulujeme a přejeme víc takových úspěchů!

NOVÉ KNIHY V ŽÁKOVSKÉ KNIHOVNĚ

Také letos jsme obdrželi od Spolku rodičů naší školy nové knihy do žákovské knihovny.

Výběr byl tentokrát na základě zájmu mladších dětí, které nejraději čtou příběhy Poseroutky, malé baletky a kouzelné třídy. Pro žáky 2. stupně spolek zakoupil knihy dle doporučení, které dostali vyučující českého jazyka na školení. Některé knihy se nyní sehnat nepodařilo, zkusíme je objednat v další objednávce.

Spolku rodičů za knihy moc děkujeme.

Seznam knih nechci vypisovat - těším se na čtenáře, až se přijdou do knihovny podívat a knihy si půjčí.

21. února 2023 přišla do školní knihovny část školní družiny. Byli to většinou prvňáčci s paní vychovatelkou Míšou. Až na jednu dívku zde byli poprvé. Knihovnu jsme si společně prohlédli, děti se seznámily s půjčovním řádem knihovny a mohly si půjčit knihu.

A tak se z většiny prvňáčků naší školy stali pravidelní čtenáři. V této třídě je minimum dětí (4), které si v tomto školním roce ještě nepůjčily žádnou knihu.

Doufám, že jim zájem o četbu vydrží a že je řada dalších žáků bude následovat.

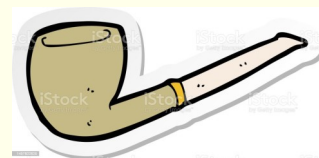
Blanka Stodolová, knihovnice

MUZEUM DÝMEK

V úterý 11. dubna 2023 navštívili žáci tříd 6. A a 6. B v rámci předmětu Výchova k občanství místní Muzeum dýmek. Hned v úvodu žáci obdrželi pracovní list s otázkami, který během komentované prohlídky postupně vyplňovali. Dozvěděli se tak mnoho zajímavostí souvisejících s historií tohoto řemesla. Viděli nástroje určené k zhotovování dýmek, šlapací soustruh nazývaný draxl a hlavně nemalou sbírku dřevěných, skleněných či porcelánových dýmek nejen z prosečska, ale i z různých koutů světa. Celá expozice je ještě doplněna o dýmky slavných osobností jako jsou např. Stanislav Zindulka, František Filipovský a další.

V muzeu se nachází i expozice věnovaná historii Proseče a okolí. Jdou zde vystavené dobové kroje, nádobí či sklářské výrobky. Velkou část zaujímá také oddíl věnovaný osobnostem, které jsou s Prosečí různým způsobem spojeny, ať už T. Nováková, T. Mann či sestry Fleischmannovy, které se do naší školy přijdou již v květnu podívat.

MEZINÁRODNÍ DEN SKAUTŮ A SKAUTEK

Ve čtvrtek 24. dubna, na sv. Jiří slaví skauti a skautky každoročně svůj svátek. Svatý Jiří, který symbolizuje boj dobra proti zlu, je patronem skautů již více než 100 let.

Po celé republice se oddíly i jednotlivci chystají svátek oslavit – speciální akcí nebo třeba tak, že stráví svůj školní a pracovní den ve skautském kroji či se šátkem na krku.

Skautek a skautů je po celém světě přes 50 milionů, skauting funguje v naprosté většině zemí světa.

Svatého Jiří za patrona všech skautů a skautek zvolil zakladatel skautingu Angličan Lord Robert Baden-Powell – čtvrteční svátek se tak nebude slavit zdaleka jen v Česku. Nejen pro skauty a skautky je sv. Jiří připomínkou vítězného boje dobra se zlem a hodnot jako jsou čestnost, pravda či statečnost.

„Skautský den se slaví nejrůznějšími způsoby. Někdo ve čtvrtek 24. dubna vyrazí do školy či zaměstnání ve skautském šátku či kroji, někdo pozdraví ostatní skauty na Facebooku, ale především se po celé zemi konají desítky setkání a dalších akcí, jak pro skauty, tak často pro veřejnost,“ uvedl místostarosta Junáka Petr Vaněk.

Například skauti v Plzni organizují každoroční setkání na náměstí T. G. Masaryka u pamětní desky skautských sester a bratrů, kteří byli pronásledováni nacisty a komunisty, v Beskydech se v sobotu 26. dubna uskuteční tradiční výstup na Ivančenu, kde bude sloužena mše biskupem Františkem Václavem Lobkowiczem, břeclavští skauti a

skautky spolu se zástupci města vysadí skautský strom, v Děčíně skauti již po osmé pozvou veřejnost na akci plnou aktivit a workshopů nazvanou Svatý Jiří pod zámek, v Praze 8 zvou v sobotu 26. dubna na Skautský den v Dáblickém háji.

Co to je vůbec Skauting?

První odpověď by mohla znít, že skauting je celosvětové výchovné hnutí, které založil Angličan Sir Robert Baden-Powell v roce 1907, když si chtěl ověřit aplikovatelnost svých zkušeností z vojenské služby v jižní Africe s působením života v přírodě na zvyšování fyzické zdatnosti a získávání dobrých charakterových vlastností na výchovu anglických chlapců – hnutí, které se k jeho úžasu setkalo s takovým nadšením chlapců, a za krátko i dívek, že se během několika málo let rozšířilo takřka do celého světa.

Z jiného úhlu pohledu je skauting životní styl: a to životní styl člověka, který se skautským slibem zavázal plnit povinnosti k Bohu, sobě samému i druhým lidem, a řídit se skautským zákonem, životní styl rytíře – bojovníka se zlem.

Být skautem znamená především být dobrým člověkem, jak to shrnuje 10. bod skautského zákona: Skaut je čistý v myšlenkách, slovech a skutcích.

Sandra Schejbalová

S

K

A

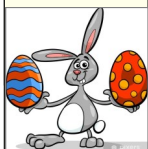
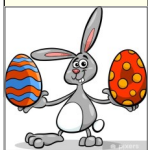
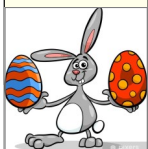
U

T

I

VELIKONOČNÍ PROJEKT NA 1. STUPNI

Ve středu 5. dubna se na prvním stupni naší ZŠ konal projektový den na téma Velikonoce. Žáci páté třídy si pro svoje mladší spolužáky připravili několik stanovišť s úkoly s velikonoční tematikou. Vyráběli se zajíčky, kuřátka a papírové kytičky, dozvěděli jsme se zajímavosti o velikonočních zvycích a tradicích, zatancovali jsme si a plnili jsme různé úkoly.

SYMBOLY VELIKONOC

POMLÁZKA

Pomlázka je český velikonoční lidový zvyk spočívající ve šlehání žen muži pomocí prutu či spleteného proutí taktéž nazývaného pomlázka, prováděný na Velikonoční pondělí. Výrazem pomlázka mohou být také označeny samotný akt podarování během koledy nebo vykoledované dary, jako vejce či kraslice, velikonoční nádivka atd.

Existence zvyku je doložená již ze 14. století, ale pro starší období neznáme jeho přesný průběh. V tradiční české lidové kultuře se týkal všech generací a společenských vrstev, jeho průběh se však lišil v závislosti na prostředí. K rozvoji tohoto zvyku došlo především v 19. a 20. století.

Tento zvyk je také znám na Slovensku a v některých částech Polska. S pomlázkou jsou spojené podobné obyčeje spojované s obnovou, očištěm a omlazením

jako je polévání vodou či voňavkami, nebo házení do vody zvané oblevačka či kupačka. Tyto zvyky jsou typické pro severovýchodní Moravu a Slezsko.

Slovo pomlázka je všeobecně, jen s několika málo výjimkami, používáno v Čechách, zatímco na Moravě a v českém Slezsku je názvosloví bohatší. Na jižní Moravě se tak lze setkat s výrazy mrskút a mrskačka, mezi Kroměříží a Vsetínem a na Slovácku zase se slovem šlaháčka. Na severní Moravě a v přilehlých částech Čech a Slezska se zase užívá výrazů jako jsou šmigrust, šmergust, šmerkust či šmékustr. Slovo pomlázka je spojováno s výrazem omlád „(mladá) ratolest, prut“ a slovy jako omlazení a omládnout. Termín by v takovém případě vycházel z názoru, že skrze mrskání ratolestí dochází k zajištění mládí, zdraví a plodnosti.

Ondřej Pešek, Matouš Lochman

VELIKONOČNÍ KRASLICE

Velikonoční kraslice je natvrdo uvařené nebo vyfouknuté prázdné vejce, ozdobené různými výtvarnými technikami. Od dob raného křesťanství jsou kraslice v křesťanské tradici nedílně spojeny s Velikonocemi, kde symbolizují plodnost a znovuzrození.

Už od pradávných dob bylo vejce symbolem zrození a života. Zdobení skořápek vajec lze vysledovat až do pravěku. Ve starověkém Egyptě či Persii se také na svátky jara barvila červeně vajíčka. V dávné historii se vejce vkládala do hrobů zemřelých. Zlatě obarvené vejce bylo objeveno v královské hrobce v Sumeru. Obyčej malování vajec znali antičtí Římané v době císařské, zmiňuje se o něm Ovidius, Plinius mladší i Juvenalis. A našly se i v polských archeologických výzkumech z 10. století. Křesťanství přijalo symboliku červené barvy, jako krve Krista.

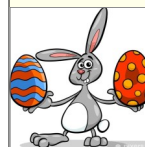
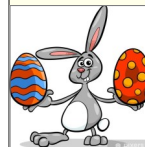
Důvod barvení vajíček a jejich použití o Velikonocích byl především praktický. Ve 40 denním postním období, které končí Bílou sobotou se nesmělo jíst maso, mléčné produkty a také vejce. V tomto ročním období ale slepice po zimě opět plně snášejí a lidé řešili problém, co s takovým množstvím vajec. Uvařená vejce měla delší trvanlivost, ale bylo potřeba rozlišit je od čerstvých, a tak se vařená barvila na červenou. Postupem času se začaly používat i další přírodní barvy a vajíčka se také po večerech různě, zpočátku poměrně jednoduše, zdobila.

Barevná a zdobená vajíčka pak dostávali o Velikonočním pondělí koledníci. Vajíčka musela být plná, uvařená a barevná, vyfouknuté skořápky – takzvané kraslice – se používaly jako dekorace.

Kraslice se mohou zdobit různými způsoby např.: voskem, barvami, cibulovými šlupkami, kávou, červenou řepou atd.

Červenou kraslicí dostal od dívky ten chlapec, kterého potají milovala. Darovaná vajíčka měla být vždy plná. Prázdné malované skořápky vajec se používaly ke zdobení Morany a symbolizovaly smrt.

Simona Marková, Lucie Zvolánková

DEN ZEMĚ

Den Země je den věnovaný Zemi, který se každoročně koná 22. dubna. Tento svátek je ovlivněn původními dny Země, které se konaly při oslavách jarní rovnodennosti, 21. března, a oslavovaly příchod jara.

V moderním pojetí jde o ekologicky motivovaný svátek upozorňující lidi na dopady ničení životního prostředí. Historie vyhlášení tohoto dne sahá do roku 1969, kdy především John McConnell začal volat po vzniku mezinárodního dne Země a v rámci těchto snah vytvořil i vlajku Země.

První Den Země byl slaven 22. dubna 1970 v San Francisku. Tato oslava byla pravděpodobně zamýšlena nejen jako ekologicky zaměřený svátek, ale i jako happening bojovníků proti válce ve Vietnamu.

Kampaň s tímto svátkem spojená si kladla za cíl přenést otázku ekologie do politických kruhů. Cílem bylo zvýšit energetickou účinnost, recyklovat odpadky a hledat obnovitelné zdroje energie.

Tato akce měla velký ohlas zejména mezi studenty. OSN začala tento svátek slavit o rok později (1971). V roce 1990 se k Americe připojil i zbytek světa a 22. duben se stal Mezinárodním dnem Země.

Dnes slaví Den Země víc než miliarda lidí ve více než 193 státech světa. Den Země se tak stal největším světským svátkem, který slaví lidé společně na celé planetě bez ohledu na původ, víru či národnost.

Michaela Kynclová, Adéla Stejskalová

I my jsme pomohli uklidit v našem nejbližším okolí, jak můžete vidět na fotografiích:

ČARODĚJNICE

V noci z 30. dubna na 1. května nastává filipojakubská noc spojená s pálením čarodějnic, což je lidový zvyk spojený s pálením ohňů a ochranou před nečistými silami. Jedná se o starý pohanský svátek, který se postupem času změnil na lidový zvyk a dnes i společenskou událost. V minulosti patřila filipojakubská noc mezi noci, kdy prý zlé a nečisté síly vládly větší mocí než kdy jindy. Lidé věřili, že této noci v povětří poletuje spousta čarodějnic letících na sabat. Proto se této noci také říká „noc čarodějnic“.

Čarodějnice se před nočním shromážděním, které je vedeno samotným d'áblem, potíraly magickými mastmi, aby dokázaly na svých košťatech vzlétnout a posílily své magické schopnosti. Sabat se konal nejčastěji o úplňku přesně o půlnoci filipojakubské noci. Čarodějnice se scházely na horách, skalách nebo pustých místech. Na samotném setkání se často měnily v různá zvířata, například v kozla, vlka, černou kočku nebo mouchu.

Posláním sabatu bylo představit d'áblovi, který setkání předsedal v podobě polokozla-poločlověka, poslání každé čarodějnice, dát jim nové úkoly, představit novou členku a udělat s ní případně vstupní rituál. Na sletu všechny účastnice tancovaly, zpívaly, skákaly přes oheň i do něj nebo i rituálně obětovaly. Víra v temné síly se časem proměnila v pověru, že d'ábel může moc na zemi uplatňovat pouze prostřednictvím lidí – především čarodějnic. Zvláště staré ženy bývaly často podezřívány ze spojení s d'áblem a lidé se jim často vyhýbali nebo se jich báli. Na ochranu před čarodějnicemi se na vyvýšených místech pálily ohně. Tento zvyk k nám přišel nejspíš z Německa a postupem doby se z výročních ohňů stalo „pálení čarodějnic“ tak, jak je známe dnes.

Babu Jagu neboli ježibabu máme spojenou hlavně s pohádkami. Ošklivá stará baba, většinou s bradavicí na nose, má však historické kořeny! Jak tahle postava vznikla? Baba Jaga je mýtická bytost slovanského folklóru. V Rusku je to nejoblíbenější záporná postava a objevuje se téměř v každé pohádce. "Baba Yaga" má řadu významů. Baba je ve slovanštině výraz pro starou ženu, záleží do jakého slovanského jazyka je zrovna přeložen. Jaga, nebo Laga, znamená hrůzu a chvění v srbštině a chorvatštině, hněv ve slovinštině, čarodějnice ve starém českém jazyce a zlověstnou dřevěnou nymfu v moderní češtině. Ruská baba Jaga má podobu staré odpudivé ženy s šedými vlasy, často velmi vyhublé a někdy i s železnými zuby. Její osoba má vyvolávat strach, často se používá jako výhrůžka pro zlobivé děti. Podoba Baby Jagy je vždy podobná i na historických obrázcích. Co se týká obydlí Baby Jagy, to všichni jistě známe z notoricky známé pohádky Mrazík! Čarodějnice tam žije v domečku na kuří noze, což je prakticky přesný popis domečku této legendární postavy. Chaloupka je malá, ale stojí na vysokém kuřecím pahýlku, který se otáčí na povel své majitelky. Okna slouží jako oči, kterými hlídá, zda někdo nenarušil její teritorium. Když se domeček otáčí, vydává vrzavé a písklavé zvuky, k nechtěným návštěvníkům se však otáčí zády tak, aby se nedostali ke dveřím. Vždy se nachází uprostřed hlubokého lesa, je to totiž skvělé maskování. Co se týká osobnosti Baby Jagy, nemá v sobě téměř ani kousek dobra. Je popisována jako čistě negativní postava. Libuje si v požíráni dětí, nepohrdne však ani dospělým jedincem. Tráví celé dny v lese, kde hledá vhodné oběti. Když sní všechno maso, kosti drtí v kamenném hmoždíři. Jako dopravní prostředek používá samozřejmě koště.

V měsíci dubnu se příznivci přírodopisu nenudili. Jednak se účastnili soutěží, jednak pro ně proběhla zajímavá beseda.

SOUTĚŽ V POZNÁVÁNÍ

Přírodniny a zvířata

V pátek 21.4. se konalo školní kolo soutěže poznávání přírodnin. Soutěže se zúčastnilo celkem 22 dětí ze 4. - 9. třídy. Soutěžilo se ve třech kategoriích: 4. - 5. třída, 6. - 7. třída, 8. - 9. třída. Děti si mohly vybrat, jestli chtějí poznávat živočichy, rostliny nebo oboje spolu s nerosty a horninami.

Do regionálního kola postupují:

4. - 5. třída

Poznávání živočichů:

1. Martin Košnar
2. Matěj Kočvara
3. Ondřej Prokop

Poznávání rostlin:

1. Martin Košnar
2. Dorotka Soukalová

6. - 7. třída

Poznávání živočichů:

1. Sandra Schejbalová
2. Ly Nguyen
3. Lenka Dvořáková

Poznávání rostlin:

1. Lucie Zvolánková

V nejstarší kategorii uspěl i David Thran Hoang, který se bohužel regionálního kola nemůže zúčastnit kvůli přijímacím zkouškám.

BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA

Poznávání přírodnin a laboratorní práce

V letošním roce jsme po dlouhé době uspořádali školní kolo Biologické olympiády, která patří mezi nejtěžší školní olympiády. Součástí soutěže je poznávání přírodnin, test z předem daného 70 stránkového dokumentu a laboratorní práce. Ti nejlepší postoupili do okresních kol, která se konala na gymnázium ve Skutči a v Chrudimi. Ve Skutči se 30.3. konalo okresní kolo kategorie D (6. a 7. třídy), které se zúčastnili Lenka Tobiášová, Matouš Lochman, Anna Rejmanová a Lucka Zvolánková. Měli jsme velkou radost, že se na krásném 7. místě umístila Lucka Zvolánková ze 7. třídy. V Chrudimi 17.4 proběhlo okresní kolo kategorie C (8. a 9. třídy). Do tohoto kola postoupili Julie Poslušná, Veronika Kohoutková a Adéla Stejskalová. I v této kategorii jsme měli hezké umístění, kdy Julie Poslušná obsadila také krásné 7. místo.

Všem moc děkujeme za vzornou reprezentaci školy a věříme, že to pro ně byla cenná zkušenost.

PŘEDNÁŠKA O EXOTICKÝCH ZVÍŘATECH

Ve středu 19. dubna 2023 se v sedmé a deváté třídě uskutečnila přednáška o exotických zvířatech. Pan Tomáš Vodička si pro žáky připravil zajímavé povídání a přivezl jim ukázat několik živých exponátů - užovku červenou, hroznýše královského, zmiji rohatou, agamu vousatou, želvu uhlířskou, sklípkanu Porterovu a ježka bělobřichého.

24.4.2023

FOTOGALERIE:

B

E

S

E

D

A

DUBEN V MŠ

DEN LESA

Den lesa jsme oslavili lesními hrátkami. Ve školce jsme si o lese povídali a pak už jsme se vydali na výpravy do blízkých lesů (každá třída si vybrala svůj les). Tam jsme překonávali nejrůznější překážky, pozorovali srnky, vytvářeli krásné lesní obrázky z přírodnin a stavěli domečky pro skřítky. Vnímali jsme les mnoha smysly a užívali jsme si chvílky v lese.

DEN VODY

Jak se slaví Den vody? No přece u vody! Ve třídách jsme si o vodě povídali, ale také jsme s vodou experimentovali. Zkoumali jsme, co plave, nebo jsme vodu různě přelávali a odměřovali. Motýlci a Berušky se vydali na naučnou stezku u ekocentra na Pasičkách a Včeličky se vydaly na cestu po stopách Prosečského potoka a zaměřily se i na vyhledávání místních rybníků.

VÝPRAVA DO BLEDULKOVÉHO HÁJE

V pátek 24. 3. 2023 jsme se hned po svačině vypravili s předškoláky a staršími dětmi do bledulkového háje na Pastvisko. Na cestu jsme se vyzbrojili batůžky se svačinou a dobrou náladou. Aby nám ta dlouhá cesta pěkně utíkala, povídali jsme si, poslouchali jsme zvuky přírody, nebo jsme si zpívali. Více než po hodině cesty jsme dorazili do bledulkového háje, kde jsme obdivovali tisíce a tisíce nádherných bledulek. U bleduliště jsme také stihli posvačit a pak už jsme se vydali hledat prosečský vodopád, který je kousek od bledulkového háje. Vodopád jsme našli. Chvilku jsme se zaposlouchali do zvuků vody a pak už nastal čas návratu. Unavení, ale bohatší o zážitky jsme se vrátili do školky včas, právě k obědu.

VELIKONOCE

Konec března byl ve znamení aprílového počasí. Ačkoliv to vypadalo spíše na začátek zimy, nenechali jsme se odradit a začali jsme se chystat na svátky jara – Velikonoce. Nejen, že jsme se seznámili s velikonočními tradicemi, ale také jsme zdobili velikonoční kraslice, zaseli jsme jarní osení nebo jsme vyráběli zajíčky a kuřátka. Nezapomněli jsme se rozloučit s paní zimou - vynesem Morany.

“Moranu dnes neseme, zimou už se netřeseme. Sluníčko už bude hřát, není co si více přát. Všechno zase pokvete, všem to dneska řekněte.”

SÁZÍME ČESKO

Zaměstnanci naší mateřské školy se rozhodli podpořit dobrou věc a zapojili se do projektu Sázíme Česko. Díky vybraným penězům bude vysázeno 24 nových stromů v českých lesích.

Pokud byste měli zájem tuto akci také podpořit, navštivte webové stránky : www.sazimecesko.cz

“Pokud chceš slyšet hlas ptáků, nekupuj klec, ale zasaď strom.”

DĚTI NÁS BAVÍ...

Děti na vycházce: *“Tady něco smrdí.”* Paní učitelka se zeptá: *“Když nám něco smrdí, tak nám to co? (samozřejmě měla na mysli NEVONÍ) a jedno z dětí zavolalo: “Tak to je hovno!”*

Paní učitelka: *“Kde bydlí zajíc?” “V zajíčárně!”*

Š

K

O

L

A

DUBEN VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Každý měsíc se družina věnuje různým tématům, kdy děti mají možnost malovat, tvořit, hrát si, odpočívat...

Také jsme se rozhodli pěstovat rajčata. Pikýrování rajčat je kritický moment. Nádoba, do které se hodí rajčata přesadit, by měla být hlubší než širší, aby se mohl rostlině dobře rozvinout kořenový systém. Tyto nádoby mohou být jakékoli kelímky z plastu, ale také z přírodních materiálů, které později budeme moci celé zasadit na ko-
nečné stanoviště.

V dubnu si děti na daná témata vymýšlely činnosti samy. Během několika dnů začala vznikat výstavka prací, která se bude postupně rozrůstat.

Ve druhém oddělení jsme se věnovali velikonočnímu tvoření, připravovali jsme se na Den země, ale také jsme vyráběli z odpadního materiálu. Nevěřili byste, co všechno se nám podařilo vyrobit!

D

R

U

Ž

I

N

A

NENECHTE SI UJÍT:

Tisk dubnového čísla ŠOTKA finančně zajistila společnost DKV elektro spol. s r. o., která provádí elektroinstalační práce, montáže, opravy a údržby vyhrazených elektrických zařízení, zajištění projektů a revizí elektrických zařízení, montáže hromosvodů a ve Skutči provozuje velkoobchod a maloobchod s elektroinstalačním materiálem a ručním nářadím.

Za tuto podporu společnosti DKV elektro spol. s r. o. velmi děkujeme!